

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Utlendingsnemnda
Stenersgt 1 a
0034 OSLO

KOPI

Deres ref

Vår ref
201005381-/HEG/TRK

Dato
02.02.2011

Svar på spørsmål vedrørende norskopplæringskravet i statsborgerloven

Vi viser til henvendelse fra UNE ved Martha Frydrych på e-post 21. september 2010 om forståelsen av kravet om gjennomført norskopplæring for å få norsk statsborgerskap.

I henhold til statsborgerloven § 28 første ledd, kan ikke departementet instruere Utlendingsnemnda om lovtolkning eller skjønnsutøvelse. UNE avgjør derfor selv tolkningsproblemer knyttet til statsborgerloven og statsborgerforskriften.

BLD avgir imidlertid tolkningsuttalelser om spørsmål knyttet til introduksjonsloven med forskrifter. Ovennevnte henvendelse fra UNE gjelder spørsmål om bestemmelser i statsborgerregelverket som delvis er *likelydende* med regler i introduksjonsloven og forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Språkkravet i statsborgerloven ble i sin tid fremmet i Ot.prp.nr. 50 (2003-2004) om lov om endringer i introduksjonsloven. Nedenfor følger derfor BLDs vurdering av når en person i målgruppen for rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap ikke har plikt til norskopplæring fordi han eller hun har *tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk*, jf. introduksjonsloven § 17 tredje ledd, første og annet punktum. Hva som menes med *tilstrekkelige kunnskaper* er definert i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere § 3 annet ledd bokstav a til d. Begrepet *tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk* er også tatt inn i statsborgerloven § 8 første ledd. Det nærmere innholdet av begrepet er definert i statsborgerforskriften § 4-2 nr. 1-4 som er *likelydende* med § 3 annet ledd bokstav a til d i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

I Forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap § 3 annet ledd bokstav b:

1. Hva innebærer at det må være *satt karakter i faget*?

Forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap § 3 annet ledd bokstav b lyder: "gjennomført opplæring i norsk eller samisk i henhold til læreplaner for faget i grunnskolen eller videregående opplæring, og det er *satt karakter i faget*."

Et av spørsmålene fra UNE gjelder hva betegnelsen "*satt karakter i faget*" betyr; må søkeren dokumentere standpunkt- eller underveiskarakter for at unntaket skal være oppfylt? BLD mener begrepet må ses i sammenheng med at bestemmelsen også setter som vilkår at opplæringen må være *gjennomført*, og mener at dette tilsier at det er standpunkt karakterer det vises til. Dette harmonerer etter vår vurdering også best med en naturlig språklig forståelse av begrepet *satt karakter*, og passer også slik vi ser det med opplæringsforskriften §§ 3-3 og 3-4. Departementets oppfatning er at dette ikke innebærer et krav om at vedkommende legger frem vitnemål, men at en karakterutskrift fra opplæringsinstitusjonen hvor standpunkt karakteren fremgår må være tilstrekkelig for at kravet skal anses oppfylt.

2. Innebærer vilkåret *satt karakter i faget* at faget må være *bestått*?

Både lovens ordlyd (tilstrekkelige *kunnskaper*) og formålet med rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnsfag, at nyankomne innvandrere skal *lære seg norsk*, tilsier at det kun er *oppnådd kompetanse* som skal gi fritak fra opplæringen. Denne tolkningen styrkes også av uttalelser i forarbeidene, jf. ot.prp. nr. 50 (2003-2004) punkt 8. 3. 3: "Det synes innlysende at personer som allerede *behersker norsk*, (...) unntas fra obligatorisk deltakelse (...)." En konsekvens av dette er at vilkåret *satt karakter i faget* betyr at faget må være *bestått*. I motsatt fall ville det vært tilstrekkelig bare å delta. Dette innebærer at faget må være *bestått*, det vil si at karakteren må være 2 eller bedre jf. opplæringsforskriften § 3-4 annet ledd. Dette harmonerer også med de øvrige alternative fritaksgrunnene som fremgår av forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap § 3 bokstav a (*bestått språkprøve*), bokstav c (*gjennomført studier* tilsvarende 30 studiepoeng) og bokstav d (*fyller inntakskrav* for universitet eller høyskole.) Både i bokstav a, c og d stilles det krav om at den som søker om fritak har oppnådd noe med opplæringen som er gjennomført.

3. Må søker dokumentere karakter i både muntlig og skriftlig norsk, eller er karakter i ett av fagene tilstrekkelig?

Det er departementets vurdering at både skriftlige og muntlige ferdigheter må dokumenteres for at vilkåret i introduksjonsloven § 17 tredje ledd om *tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk* skal anses oppfylt. I Ot.prp. nr. 50 (2003-2004) punkt 8.3.3 fremgår det at "*Et tilfredsstillende muntlig ferdighetsnivå bør ikke alene kunne oppfylle vilkåret om tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk.*" Denne uttalelsen er gjentatt i merknadene til § 3 i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere.

4. Voksne som tar opplæring i henhold til opplæringsloven

UNE spør i sin e-post om også voksne som tar opplæring i henhold til opplæringsloven må ha gjennomført skriftlig og muntlig undervisning og at de har fått bestått standspunktkarakter for å bli fritatt for plikt til opplæring i norsk. BLD understreker at vurderingene som fremgår ovenfor gjelder alle som gjennomfører opplæring i norsk eller samisk *i henhold til læreplaner for faget i grunnskolen eller videregående opplæring*. Denne læreplanen har hjemmel i opplæringsloven.

II Forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap § 3 annet ledd bokstav d:

1. Fyller inntakskrav for studier på norsk eller samisk for universitet eller høyskole i Norge

Det følger av forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap § 3 annet ledd bokstav d, som er likelydende med statsborgerforskriften § 4-2 nr. 4, at kravet om tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk er oppfylt dersom søker oppfyller inntakskrav for studier på norsk eller samisk for universitet eller høyskole i Norge. I merknad til forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere § 3 vises det til forskrift om opptakskrav til grunnutdanninger ved universitet og høyskoler § 4. Departementet er oppmerksomme på at sistnevnte forskrift § 4 er endret og at det er skjedd en liten justering. Dersom den som søker fritak fra plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap kan dokumentere at han eller hun fyller opptakskravene, gjennom en bekreftelse på dette eller ved at vedkommende har fått plass på enten høyskole eller universitet, skal vedkommende fritas uavhengig av om inntaket gjøres før eller etter at forskrift om opptakskrav ved grunnutdanninger ved universitet og høyskoler ble endret

III Hva innebærer formuleringen "mellom 16 og 55 år" introduksjonsloven § 17 første ledd?

Departementet har avgitt en tolkningsuttalelse 7. mars 2008 om hvordan aldersgrensen i introduksjonsloven § 17 første ledd skal forstås. Vår konklusjon var at plikten til opplæring i norsk og samfunnskunnskap inntreffer fra og med den dagen vedkommende fyller 16 år og opphører fra og med den dagen vedkommende fyller 55 år.

IV Hvilke krav gjelder for personer som fikk en EØS-tillatelse før 1. september 2005, men så etter denne datoen får en tillatelse som nevnt i introduksjonsloven § 17 første ledd?

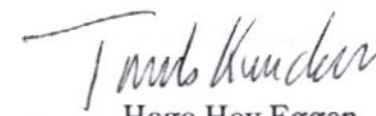
Rett og/eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap ble innført fra og med 1. september 2005, og gjelder bare personer som fikk den første tillatelsen som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter denne datoen. En som har hatt EØS-tillatelse før 1. september 2005, men som fikk en oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter denne datoen, er omfattet av

rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, forutsatt at øvrige vilkår i introduksjonsloven er oppfylt.

Med hilsen

Ahmad Ghanizadeh (e.f.)
avdelingsdirektør

for Hege Hov Eggen
rådgiver

Kopi:
Utlendingsdirektoratet

IMDI